

at Spørgsmaalet om deres Krigsstdade samles paa eet Sted, og jeg vil sige, at vi Andre, Statholderne, sandelig ogsaa ere bedst tjente dermed, thi Erfaringen viser, at, naar det Slags Ting skulle deles mellem flere Autoriteter i flere Summer, saa koster det altid meget Mere, end naar man paa et enkelt Sted kan vedtage den hele samlede Sum til den Erstatning, hvorom der er Tale.

Det ærede Medlem maa desuden ikke overse, at denne Sag ikke foreligger os som ganske ny. Der findes Præcedenter, navnlig et meget tydeligt, som vi kunne gaae efter, og vi have jo nylig gjentagne Gange hørt udvikle for os, hvor stor Vægt vi maae lægge paa forfatningsmæssige Præcedenter. Vi have tidligere ført en Krig, efter hvilken der blev givet Erstatning til den Landsdeel, der fortrinsviis havde lidt Skade, og vi have fra den Tid en Lov om Krigsstdadeserstatning af 30te Juni 1850. Denne Lov er vedtagen paa en Tid, da den danske Rigsdag uimodsagt udøvede Lovgivningsmagten for hele det danske Monarchies Omraade, men udøvede den omtrent paa samme Maade, som Rigsraadet nu udøver sin Myndighed, nemlig factist kun til Kongeaen, idet dengang baade Slesvig, Holsteen og Lauenborg vare fremmed Magt undergivne. Denne Lov af 30te Juni 1850 er givet, endnu førend Stedslaget havde staaet, er givet af den danske Rigsdag som den almindelige Rigsforsamling, der udøvede Myndighed over alle Lovgivningsanliggender, saavel fælles som særlige. Og denne Lov, mine Herrer! er nu ikke forelagt den danske Rigsdag af Indenrigsministeren, men den er forelagt den af Finansministeren. Dette fortjener Opmærksomhed, netop fordi det ærede Medlem for Holbæk Amts 2den Valgtreds med saa stor Vægt fremhævede, at det var Indenrigsministeren, der skulde samle Oplysninger, at det var Amtsrådene, Amtmændene, de kommunale Autoriteter, der i den Henseende skulde tilveiebringe det fornødne Materiale; men Det er, paa hvilken Maade man samler det fornødne Materiale, og noget ganske Andet er, hvorledes det fremkomne Materiale derefter benyttes. Ved en Mangfoldighed af Leiligheder maae de fælles Autoriteter tye til de særlige

Ministerier, for ved deres Bistand at faae udarbejdet eller forberedt Et og Andet, og netop saaledes indbilder jeg mig, at det forholdes sig med saadanne Spørgsmaal som det om Erstatning for Krigsstdade. Der maa Indenrigsministeren fungere som Finansministerens Bistand, han maa gjennem de ham underlagte Embedsmænd søge at tilveiebringe Oplysninger, som derpaa meddeles Finansministeren. Dette er ogsaa skeet ved den Lov, jeg nylig omtalte, nemlig Loven af 30te Juni 1850, men det var dog Finansministeren, som indbragte og udførte den. Der er endnu et Moment i denne Lov, som gjør, at man aldeles bestemt kan sige, at Sagen dengang er bleven opfattet som en, der vedrørte de store almindelige og sælles Forhold, som Noget, der paahvilede hele Monarchiet, og det er da heller ikke mærkeligt, at man har havt en saadan Anskuelse, thi er der Noget i et Land, der maa siges at vedrøre det Hele, saa er det sandelig Krig og de umiddelbart ved den foranledigede Følger. I denne Lov af 30te Juni 1850 er det nemlig bestemt, at en Deel af Skaden skal erstattes contant, men en Deel ved Obligationer, de senere saa velbekjendte „Krigsstdadeobligationer“, og disse Obligationer vare en ny fælles dansk Statsgjæld. Deri ligger aldeles tydelig og klart, at Krigsstdadeserstatningen dengang er bleven opfattet som et Fællesanliggende.

Det ærede Medlem for Holbæk Amts 2den Valgtreds har saaledes en meget svag Hjemmel for den Paastand, han gjør gjældende. Jeg gjentager, at, baade hvad det ærede Medlem for Sæby oplyste med Hensyn til Grundlovsindskrænkningens § 2, og hvad jeg nu har tilladt mig hyderligere at udvikle med Hensyn til denne Paragraphs Indhold, og endelig det fremsførte Præcedents af Loven af 30te Juni 1850 klart og tydelig maae vise, at denne Sag har sit rette Forum ikke indenfor Rigsdagen, hvor ialtsald kun en Deel, og det en ringe Deel, af Erstatningen kunde henhøre, men indenfor det sælles Omraade. Jeg skal dog i Forbindelse dermed gjøre opmærksom paa et ikke uvigtigt Punkt. Hvad der her er Tale om, er ikke Erstatning for Krigsstdade, det er ikke de Regler, hvorefter den skal gives, det er